

Tak w przyszłości może wyglądać centrum nowej Dąbrowy Górniczej

Dąbrowa od nowa

DĄBROWA GÓRNICZA. Jak się rodzi jedno miasto z wielu miast

Po kilkudziesięciu latach burzliwego rozwoju Dąbrowę Górniczą czeka wielkie porządkowanie przestrzeni. Dziś 130-tysięczne miasto nie ma nawet przyzwoitego centrum. Na początek do przebudowy pójdzie pl. Wolności.

Kilka miesięcy temu władze miasta zorganizowały konkurs „na opracowanie koncepcji planu przestrzennego centralnego obszaru Dąbrowy Górniczej”. Chodziło o wyłonienie zespołu, który zajmie się opracowaniem „planu miejscowego”, czyli prawa określającego zasady urbanistycznej przebudowy tego miasta chaosu.

Miasta w mieście

Dąbrowa Górnicza jeszcze 30 lat temu była jednym z wielu średniej wielkości miast Zagłębia i liczyła niespełna 60 tys. mieszkańców. Jej gwałtowny rozwój zaczął się wraz z budową Huty Katowice. Dąbrowa zaczęła wchłaniać okoliczne wsie oraz mniejsze miasteczka i obrastać wielkimi osiedlami blokowymi. Integralną częścią miasta stał się np. Gołonóg, ale do miasta należą już też Strzemieszyce, Zabkowice, a nawet na pozór odległe Trzebiesławice.

– Jesteśmy największym zlepkiem samodzielnych miast, z których od lat próbuje się zrobić nowe miasto. Żadne z tych miast nie miało jednak swojego rynku – mówi Lesław Jakubik, zastęp-

ca naczelnika wydziału planowania przestrzennego i przedsięwzięć publicznych oraz kierownik referatu architektury.

Mimo ekspansywnego rozwoju Dąbrowy, jest ona przykładem najgorszej gierkowskiej „urbanistyki”, miastem poszatkowanym drogami szybkiego ruchu, torami kolejowymi oraz terenami przemysłowymi. Te ostatnie w samym środku miasta zajmują ok. 30 proc. powierzchni.

Trzeba zacząć od prawa

Dąbrowa od lat czeka więc na wielkie przestrzenne sprzątnięcie, wyznaczenie centrum, jego przebudowę, uporządkowanie systemu komunikacyjnego.

– Do tego potrzebne jest przede wszystkim dobre prawo lokalne, czyli plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego – mówi Jakubik.

Dlatego władze Dąbrowy Górniczej ogłosiły w połowie ubiegłego roku konkurs „na opracowanie koncepcji planu przestrzennego centralnego obszaru Dąbrowy Górniczej”. Konkurs wygrała grupa architektów i urbanistów z krakowskiej firmy Probatex. Oni zrobią plan.

W oparciu o szczegółowe studia zaproponowali oni wykorzystanie wartościowych elementów w mieście, jak zabijki, tereny zielone i istniejące siatki urbanistyczne. Widać w nim np., że kręgosłupem nowego układu miejskiego ma być oś wzdłuż ul. Kościuszki z przy-

ległościami. Jednak miasto ma się rozwinąć przede wszystkim na zachód od tej linii.

Z chaosu

Oprócz tego inna – znana już z doskonałych projektów dla wielu miast – firma PA-NOVA z Gliwic, pod kierownictwem arch. Stanisława Lessaera, przygotowała projekt przebudowy pl. Wolności przed Dąbrowskim Pałacem Kultury. To on do 2001 r. stanie się nowoczesnym centrum miasta.

Wybrano projekt, który zakłada, że przed DPK powstanie szeroki plac, którego kontynuacją będzie podobny obszar po drugiej stronie ul. Królowej Jadwigi. Tam jednak, już za ulicą, dwa nowe budynki spinać będzie galeria, która razem z gmachami utworzy bramę z otwierającą się za nią perspektywą w kierunku parku. Za tradycyjnym parkiem natomiast ma stanąć aqua-park.

Dwa skrzydła pl. Wolności (przed DPK) zamykać będą: od zachodu kładka dla pieszych ponad ul. Królowej Jadwigi oraz wydzielone mniejsze placzki przed kawiarniami, które znajdują się w budynku od wschodu, gdzie dziś jest m.in. księgarnia.

– Przebudowa placu zacznie się pod koniec lata, a zakończy za rok – mówi Jakubik. – Będzie to pierwsza próba stworzenia prawdziwego organizmu miejskiego z tego chaosu, który nas dziś otacza.

MAREK NYCZ

Opinia Sądu Konkursowego o pracy nr 2

Praca demonstruje nową metodę zapisu planu - w nowej konwencji - wieloskalowego, dynamicznego, otwartego na regulacje i zmiany.

Próba dostosowania nowej formuły zapisu planu do aktualnych potrzeb jest interesująca, aczkolwiek dyskusyjna.

Zauważenie przez autorów istnienia dwóch matryc planu, układu siatki urbanistycznej, należy uznać za trafne, szkoda tylko, że nie wyciągnięto stosownych wniosków z faktu zderzenia tych dwóch matryc ze sobą adresowanych do proponowanego zakresu przekształceń funkcjonalno-przestrzennych.

Za cenne należy uznać propozycje nowego przebiegu niektórych ciągów komunikacyjnych (wschodnia obwodnica Będzina).

Siłą tej pracy jest brak spójnej wizji przestrzennej całego obszaru, umożliwiającej integrację terenów przemysłowych z obszarami śródmieścia.

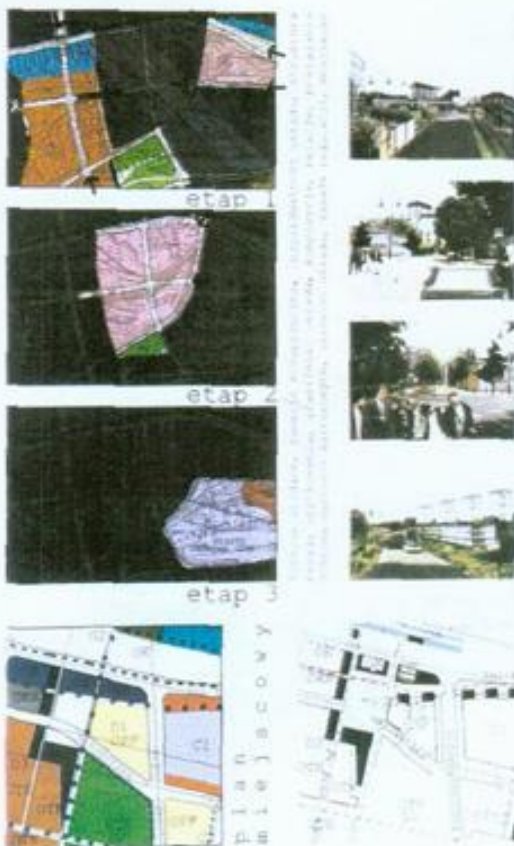
Brak ciągłości został podkreślony przez zaproponowanie "bram i pierzei" w centrum, które w konsekwencji dystansują w/w obszary od siebie.

Podział na przestrzenie publiczne i prywatne dokonany przy pomocy linii rozgraniczających wydaje się być dyskusyjny.

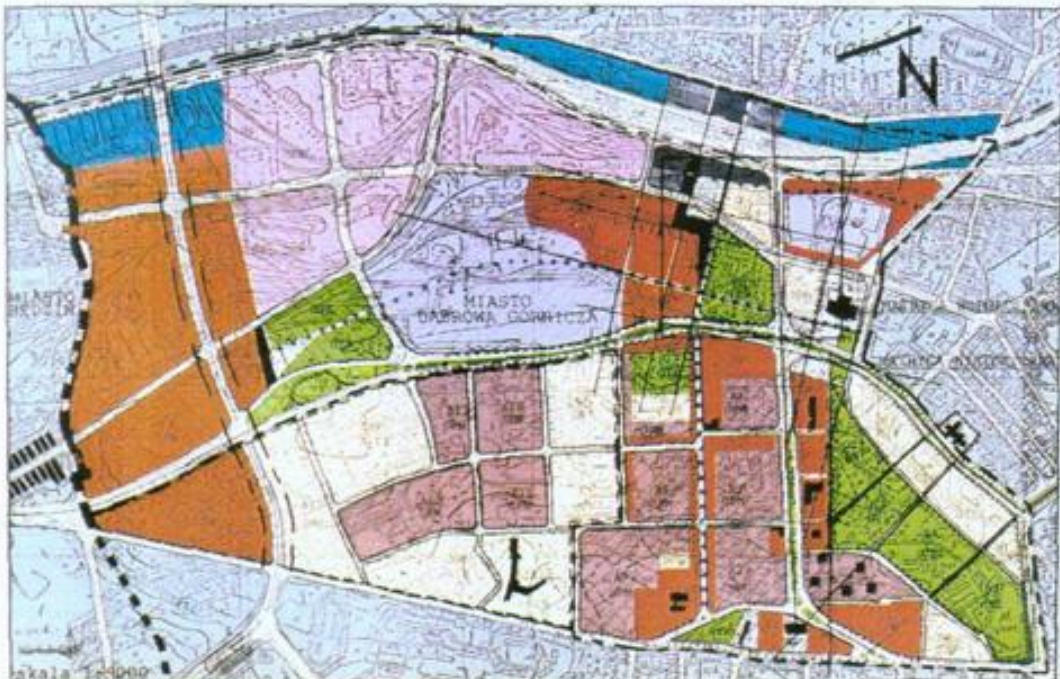
Praca nr 2

III nagroda (równorzędna)

Pracownia Projektowa URB-ART
dr inż. arch. Stanisław Lessaer,
stud. Ewa Blasikiewicz,
stud. Anna Kłoszewska,
mgr inż. arch. Marek Grudnik,
mgr inż. arch. Damian Kaldonek

konceptyjny plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie granic administracyjnych zachodniej części administracyjnego miasta, położonym między rzeką (np. ulicami M. Konopnickiej), górników (zadanie, Krolowej Jadwigi, ul. 100, Legionów polski, ul. Struga, h. Jabrowskiego, h. Sienkiewicza, ul. J. Jabrowskiego

śródmieście-centrum-stan docelowy

centrum - idea

zapis terenowy i strefowy planu

stan istniejący zagospodarowania i układ funkcjonalny

analizy

stan istniejący władania i użytkowania terenu-orientacja

studia

u r b a n i s t y k a

projekt dla obszaru w dzielnicy górnicy
 z terenem mieszkaniowym, przedsiębiorstwem usługowym
 i usługami, składową, placem, zielonym
 terenem rekreacyjnym, placem i parkingowym

stan docelowy
 planu i strefowy planu

stan istniejący
 władania
 i użytkowania
 terenu-
 orientacja

u r b a n i s t y k a

s t u d i a

Opinia Sądu Konkursowego o pracy nr 2

Praca demonstruje nową metodę zapisu planu - w nowej konwencji - wieloskalowego, dynamicznego, otwartego na regulację i zmianę.
 Próba dostosowania nowej formuły zapisu planu do aktualnych potrzeb jest interesująca, aczkolwiek dyskusyjna.
 Zauważenie przez autorów istnienia dwóch matryc planu, układu siatki urbanistycznej, należy uznać za trafne, szkoda tylko, że nie wyciągnięto stosownych wniosków z faktu zderzenia tych dwóch matryc ze sobą adresowanych do proponowanego zakresu przekształceń funkcjonalno-przestrzennych.
 Za cenne należy uznać propozycje nowego przebiegu niektórych ciągów komunikacyjnych (wschodnia obwodnica Będzina).
 Słabością tej pracy jest brak spójnej wizji przestrzennej całego obszaru, umożliwiającej integrację terenów przemysłowych z obszarami śródmieścia.
 Brak ciągłości został podkreślony przez zaproponowanie "bram i pierzei" w centrum, które w konsekwencji dystansują w/w obszary od siebie.
 Podział na przestrzenie publiczne i prywatne dokonany przy pomocy linii rozgraniczających wydaje się być dyskusyjny.

a r c h i t e k t u r a